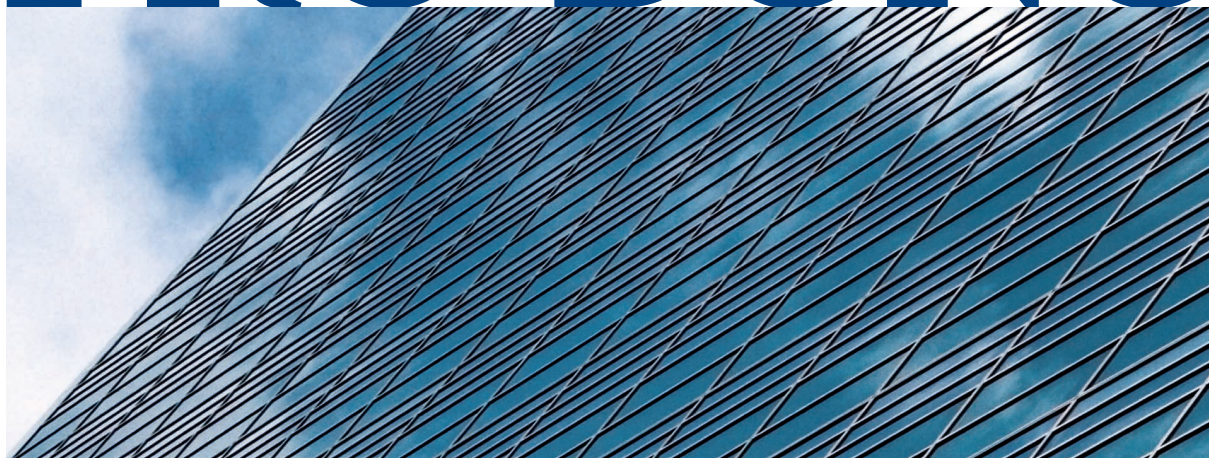

ULC ČARNOGURSKÝ PRO BONO

1/2010

1. NOVELA OBCHODNÉHO ZÁKONNÍKA

Dňa 1. decembra 2009 nadobudla účinnosť novela Obchodného zákonníka, ktorá prináša zmeny v náležitostiach pozvánky na valné zhromaždenie verejnej akciovej spoločnosti, v povolení účasti na valnom zhromaždení prostredníctvom elektronických prostriedkov, ale aj ďalšie zmeny. O príprave tejto novely sme Vás informovali už v minuloročnom júnovom vydaní bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO.

2. NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA A TRESTNÉHO PORIADKU

S účinnosťou odo dňa 1. januára 2010 bol opätovne novelizovaný Trestný zákon a Trestný poriadok. Novela sa dotkla zásady „trikrát a dost“ a jej prijatie došlo v oblasti boja proti terorizmu k zosúladieniu slovenského právneho poriadku so systémom Európskej únie. Bulletin ULC Čarnogurský PRO BONO Vám prináša podrobnosti o dôvodoch prijatia tejto novely, ktorá zrušila zásadu „trikrát a dost“ a zmiernila príslušné ustanovenia Trestného zákona.

3. NOVÝ ZÁKON O SŤAŽNOSTIACH

Dňa 1. februára 2010 nadobudol účinnosť zákon č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach, ktorý v porovnaní s predchádzajúcim zákonom precizuje základnú terminológiu zákona, subjekty, na ktoré sa vzťahuje, obsah, formu a náležitosti podania rozhodujúce pre jeho posúdenie a vybavenie. Bulletin ULC Čarnogurský PRO BONO Vás podrobne informuje i o ďalších zmenách zakotvených v novom zákone o sťažnostiach.

4. NOVÝ ZÁKON O OCHRANE PRED POVODŇAMI

Dňa 2. decembra 2009 bol schválený vládny návrh zákona o ochrane pred povodňami. Dôvodom na predloženie tohto zákona bola povinnosť Slovenskej republiky transponovať Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík. V bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO Vám prinášame informácie o novinkách a zmenách v povinnostiach, ktoré tento zákon stanovuje pre fyzické osoby a právnické osoby, ako aj o sankciách v prípade porušenia povinností stanovených týmto zákonom.

5. NOVELA OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA

Dňa 2. decembra 2009 bol schválený vládny návrh zákona, ktorým boli novelizované ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa spotrebiteľských zmlúv, novelizovaný Občiansky súdny poriadok a rozšírené kompetencie Komisie na posudzovanie neprijateľných podmienok v zmluvách. Táto novela reaguje na už v poradí druhé formálne oznámenie Európskej komisie o transpozíčnom deficite slovenskej legislatívy. O príprave tejto novely Vás v predstihu informovalo minuloročné júnové vydanie bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO.

6. PRIPRAVUJE SA V NR SR - NOVELA ÚSTAVNÉHO ZÁKONA V SMERE ZÚŽENIA IMUNITY POSLANCOV NR SR

Dňa 15. januára 2010 bol do NR SR opätovne doručený návrh novely Ústavy Slovenskej republiky, ktorý by zmenil platný ústavný stav v smere zúženia imunity poslancov NR SR a sudcov. V bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO Vám v predstihu prezentujeme úpravy, ktoré by do ústavného zákona táto znovu predkladaná novela mala priniesť. Účinnosť novely sa navrhuje odo dňa 1. mája 2010.

NOVELA OBCHODNÉHO ZÁKONNÍKA

Dňa 1. decembra 2009 nadobudla účinnosť novela č. 487/2009 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „novela“).

V minuloročnom júnovom vydaní bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO sme Vás v predstihu informovali o pripravovanom ustanovení § 68 ods. 10 zákona č. 513/1991 Zb., na základe ktorého, **ak súd ruší obchodnú spoločnosť bez návrhu, má povinnosť v Obchodnom vestníku zverejniť informáciu o tom, že je vedené konanie o zrušení spoločnosti a rozhodnutie o zrušení vydá až po uplynutí troch mesiacov od zverejnenia rozhodnutia v Obchodnom vestníku.** Uvedené ustanovenie § 68 ods. 10 nadobudlo účinnosť až odo dňa 1. decembra 2009.

Náležitosti pozvánky na valné zhromaždenie

Novela rozširuje obligatórne náležitosti pozvánky na valné zhromaždenie verejnej akciovej spoločnosti (ďalej len „VZ“), keď okrem náležitostí uvedených v § 184 ods. 4 je potrebné uviesť ďalej poučenie akcionára o práve účasti na VZ, o práve hlasovať na ňom, o práve požadovať informácie a vysvetlenia týkajúce sa záležitostí spoločnosti a o práve zaradiť ním určenú záležitosť do programu VZ. Ak internetová stránka spoločnosti obsahuje poučenie o týchto právach, stačí, ak pozvánka na VZ alebo oznámenie o konaní VZ obsahuje lehoty na uplatnenie daných práv akcionára spolu s informáciou o uverejnení poučenia na internetovej stránke spoločnosti. Potrebné je tiež uviesť poučenie o možnosti zúčastniť sa VZ v zastúpení na základe písomného splnomocnenia a o možnosti korešpondenčného hlasovania alebo hlasovania a účasti prostredníctvom elektronických prostriedkov, ak to umožňujú stanovy spoločnosti. Pozvánka musí ďalej obsahovať aj informácie o spôsobe, mieste a čase získania úplného znenia dokumentov a návrhov, ktoré sa budú prerokúvať v rámci určeného programu rokovania VZ. Na záver je dôležité uviesť aj internetovú adresu obsahujúcu vyššie uvádzané údaje a dokumenty.

Spoločnosť je tiež povinná uverejniť na svojej internetovej stránke **najmenej 30 dní pred konaním VZ** okrem údajov podľa § 184 ods. 4 aspoň (1) pozvánku na VZ, (2) celkový počet akcií a hlasovacích práv, ktoré sú s akciami spojené ku dňu zaslania pozvánky, (3) úplné znenie všetkých dokumentov, ktoré sa budú prerokúvať v rámci určeného programu rokovania VZ a (4) vzor tlačiva písomného splnomocnenia, ktoré sa môže použiť pri hlasovaní v zastúpení a vzor tlačiva hlasovacieho lístka pri korešpondenčnom hlasovaní.

Tieto údaje a dokumenty musia byť uverejnené na internetovej stránke spoločnosti nepretržite až do konania valného zhromaždenia.

Novela v § 190d upravuje povinnosť akciovej spoločnosti, ktorej akcie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, **povoliť formu účasti** na valnom zhromaždení, okrem iného, **prostredníctvom elektronických prostriedkov.**

Cieľom tejto úpravy je uľahčiť výkon práv tým akcionárom, ktorí sa nemôžu zúčastniť rokovania valného zhromaždenia osobne alebo v zastúpení a zároveň nechcú alebo nemôžu hlasovať korešpondenčne. V prípade, že stanovy spoločnosti umožňujú elektronické hlasovanie, výkon tohto musí byť akcionárom umožnený ešte pred konaním valného zhromaždenia, ale aj v jeho priebehu.

Ustanovenie nie je zámerne konkrétne, pokiaľ ide o **výber elektronických prostriedkov**, ktorý bude môcť **spoločnosť uskutočniť sama**, a zároveň nie sú bližšie špecifikované elektronické prostriedky, najmä z dôvodu neustáleho pokroku v oblasti informačných technológií. Jediná podmienka, ktorú bude musieť spoločnosť pri výbere elektronického prostriedku zohľadniť, je **podmienka zákazu zneužitia práv** (najmä zneužitie väčšiny alebo menšiny hlasov v spoločnosti, výkon práv akcionára na ujmu práv a oprávnených záujmov ostatných akcionárov) a povinnosti spoločnosti zaobchádzať za rovnakých podmienok so všetkými akcionármi

Účast' na VZ prostredníctvom elektronických prostriedkov

Výber elektronických prostriedkov

rovnako, ktorú je možné v tomto prípade interpretovať ako **podmienku rovnakého prístupu** všetkých akcionárov k zariadeniu (zariadeniam), na základe ktorých sa bude vykonávať elektronická účasť a hlasovanie.

Zaručený elektronický podpis

V § 190d ods. 2 sa ustanovuje, že pri účasti akcionára na valnom zhromaždení prostredníctvom elektronických prostriedkov každý výkon jeho práva hlasovať bude musieť byť podpísaný tzv. **zaručeným elektronickým podpisom**. Iný spôsob by totiž, vzhľadom na v súčasnosti dané možnosti, nevedel zabezpečiť takú mieru právnej istoty, tak pre spoločnosť ako aj pre hlasujúceho akcionára, ako ju v súčasnosti zabezpečuje zaručený elektronický podpis podľa § 4 zákona č. 215/2005 Z. z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 214/2008 Z. z..

Náklady spojené so sprístupnením rokovania elektronickými prostriedkami znáša spoločnosť, okrem nákladov spojených so zaobstaraním zaručeného elektronického podpisu na strane akcionárov spoločnosti a primerané vzťahnutie úpravy niektorých ustanovení z korešpondenčného hlasovania aj na hlasovanie prostredníctvom elektronických prostriedkov.

Korešpondenčné hlasovanie

Novela v ustanovení § 190a upravuje **právo akcionárov hlasovať korešpondenčne**. Ide o novú možnosť hlasovania, ktorá doposiaľ nebola výslovne regulovaná. Jej špecifikom je, že ak spoločnosť chce svojím akcionárom umožniť jej výkon, na prijatie zmeny, resp. doplnenia stanov sa vyžaduje kvalifikovaná, **trojpäťtinová väčšina hlasov všetkých spoločníkov**. Pri umožnení korešpondenčného hlasovania akcionári hlasujú z logiky veci v niekoľkodňovom predstihu pred konaním valného zhromaždenia, keďže je nevyhnutné počítať s istou časovou rezervou pre doručenie poštovej zásielky, ktorá je akcionárovým prejavom vôle k jednotlivým bodom programu rokovania valného zhromaždenia.

Korešpondenčné hlasovanie sa teda bude vykonávať prostredníctvom **hlasovacieho lístka**, pričom spoločnosť

bude môcť v záujme uľahčenia výkonu práva hlasovať **vydať vzor tlačiva hlasovacieho lístka**. Akcionár však nie je povinný využiť takto vydaný vzor tlačiva. Spoločnosť teda bude musieť prihliadať aj na tie hlasovacie lístky, ktoré nebudú vyhotovené vo forme vzorového tlačiva za podmienky, že tieto spĺňajú všeobecné náležitosti právnych úkonov podľa predpisov občianskeho práva (§ 37 a ďalšie OZ).

V ustanovení § 190b sa upravuje otázka **kvalifikovaného doručenia poštovej zásielky** obsahujúcej hlasovací lístok s nemožnosťou náhradného doručenia, otázka označenia poštovej zásielky, otázka zaobchádzania s takto prevzatou zásielkou až do konania valného zhromaždenia a otázka jej otvorenia. **Koniec lehoty pre doručenie** poštovej zásielky obsahujúcej hlasovací lístok sa ustanovuje na deň bezprostredne predchádzajúci dňu konania valného zhromaždenia.

V ustanovení § 190c sa ustanovuje, že korešpondenčne hlasovať môže aj splnomocnenec akcionára, v takomto prípade je tento povinný k hlasovaciemu lístku do poštovej obálky priložiť aj **písomné splnomocnenie s úradne osvedčeným podpisom splnomocniteľa**.

Vzhľadom na skutočnosť, že korešpondenčné hlasovanie predchádza konaniu valného zhromaždenia, ustanovuje sa, že osobná účasť akcionára na valnom zhromaždení má za následok, že na skôr vykonané korešpondenčné hlasovanie akcionára sa neprihliada, t.j. akoby ani nebolo uskutočnené.

Ďalej novela ustanovuje, že ak spoločnosť odmietne prevziať poštovú zásielku, na ktorej je jasne a viditeľne vyznačené, že obsahuje hlasovací lístok, je takýto postup dôvodom, pre ktorý súd vyhlási uznesenie valného zhromaždenia za neplatné na základe návrhu akcionára, ktorého zásielku spoločnosť odmietla prevziať. Súd sa bude musieť v konaní neskôr vysporiadať s otázkou odôvodnenosti odmietnutia prevziať zásielku.

Novela rovnako upravila aj tzv. **kolíziu hlasovacích lístkov** od jedného akcio-

Kvalifikované doručenie

Kolízia hlasovacích lístkov

nára. Keďže je možné doplnenie programu rokovania valného zhromaždenia, v praxi bude môcť dôjsť k situácii, že na základe zmeny (doplnenia) programu rokovania sa zmení aj spôsob hlasovania. Aby sa zabezpečila nevyhnutná miera právnej istoty, ustanovuje sa, že pre stanovenie výsledku hlasovania valného zhromaždenia bude **rozhodujúci ten hlasovací lístok**, ktorý bol podľa na ňom uvedeného dátumu

a času, v špecifikácii hodiny a minúty, **vyhotovený najneskôr**. Tento totiž bude vyjadrovať najneskorší prejav vôle akcionára. Akcionár bude musieť v prípade opakovaného korešpondenčného hlasovania vo vzťahu k aj doplnenému programu toho istého valného zhromaždenia v hlasovacom lístku uviesť spôsob hlasovania ku všetkým bodom programu, teda aj tým, ktoré neboli predmetom doplnenia.

NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA A TRESTNÉHO PORIADKU

Dňa 1. januára 2010 nadobudol účinnosť zákon č. 576/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „novela Trestného zákona a novela Trestného poriadku“ alebo len „novela“).

PREDCHÁDZAJÚCA NOVELA

Prijatím nového Trestného zákona a Trestného poriadku, ktoré nadobudli účinnosť odo dňa 1. januára 2006, sa významným spôsobom završil proces rekodifikácie základných trestnoprávných predpisov. Tento proces si však súčasne **vyžiadala i spracovanie ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov** súvisiacich z vecného hľadiska s uvedenými trestnými kódexmi, medzi ktorými významné miesto patrí aj základným predpisom upravujúcim oblasť väznenstva, predovšetkým však **výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody**.

Nové trestné kódexy priniesli viaceré nové hmotno-právne aj procesné inštitúty. Najzávažnejšou procesnou zmenou bolo **zavedenie kontradiktórnosti** do konania na súde, čo podstatne zvýšilo nároky na činnosť prokurátorov v tomto konaní.

Nový Trestný zákon podstatne sprísnil trestné sadzby za zločiny. Uzákoniť sa zásada „dvakrát a dost“ pri úkladnej vražde a „jedenkrát a dost“ pri tzv. mafiánskej vražde. Už predtým zavedená

zásada „trikrát a dost“ pri obzvlášť závažných trestných činoch sa zachovala aj v tomto novom Trestnom zákone.

PROTIÚSTAVNÁ ZÁSADA

Okresný súd v Pezinku sa obrátil na Ústavný súd Slovenskej republiky a žiadal **preskúmať ústavnosť** niektorých ustanovení Trestného zákona týkajúcich sa **zásady „trikrát a dost“**. Na žiadosť Ústavného súdu vypracoval rezort spravodlivosti stanovisko, v ktorom odporučal Ústavnému súdu vyhovieť návrhu okresného súdu najmä v otázkach týkajúcich sa protiústavnosti ustanovení zákona v zásade „tri krát a dost“ (§ 47 ods. 2 Trestného zákona) a možnostiach podmieneného prepustenia takto odsúdených osôb z výkonu trestu odňatia slobody.

Okresný súd Pezinok svoje podanie ohľadom zásady „trikrát a dost“ v súvislosti s novelou Trestného zákona nestiahol a vo veci sa v súčasnosti riadne koná.

NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA A TRESTNÉHO PORIADKU

V decembri 2009 schválila Národná rada SR novelu Trestného zákona a Trestného poriadku, ktorá **nadobudla účinnosť odo dňa 1. januára 2010**. Touto novelou sa **zrušilo sprísnenie zásady „trikrát a dost“** z roku 2006 a právny stav sa tak vrátil do stavu z roku 2003.

Odo dňa 1. januára 2010 znie **§ 47 ods. 1 „trest odňatia slobody na doživotie**

Trest odňatia slobody na doživotie

môže súd uložiť iba za trestný čin, za ktorý to tento zákon v osobitnej časti dovoľuje, a len za podmienok, že (1) uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti a (2) nie je nádej, že by páchatela bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do 25 rokov“.

Zatiaľ čo doteraz súd pri uplatnení zásady „trikrát a dost“ nemusel prihliadať na splnenie odseku 1 § 47, odo dňa 1. januára 2010 už musí. Pred schválením novely sa v prípade tretieho odsúdenia za niektorý z vymenovaných závažných trestných činov ukladal na základe § 47 Trestného zákona trest odňatia slobody na doživotie, a to aj bez splnenia podmienok uvedených v ods. 1, na základe novelizovaného znenia sa páchatelovi **uloží trest odňatia slobody na doživotie, ak sú splnené podmienky uvedené v ods. 1.**

Na základe tejto novely sa tak **znovu zaviedla možnosť zmiernenia trestu sudcom až na dvadsať rokov nepodmienečne** namiesto doživotia.

ZOSÚLADENIE SO SYSTÉMOM EURÓPSKEJ ÚNIE V OBLASTI BOJA PROTI TERORIZMU

Cieľ novely

Základným cieľom prijatej novely Trestného zákona a Trestného poriadku, ktorá nadobudla účinnosť odo dňa 1. januára 2010, bolo **zosúladiť slovenského právneho poriadku so systémom Európskej únie v oblasti boja proti terorizmu.**

Prijatá novela obsahuje zmeny a doplnenia Dvanástej hlavy Trestného zákona, ustanovenia § 419 Terorizmus a niektoré formy účasti na terorizme, ako aj vyplývajúce zmeny a doplnenia prevažne legislatívno-technického charakteru ustanovení vo Všeobecnej časti Trestného zákona.

Na základe tejto legislatívnej zmeny bude podľa **§ 419 Trestného zákona hroziť 20- až 25-ročné väzenie alebo doživotie páchatelovi, ktorý bude na podporu terorizmu zhromažďovať či poskytovať finančné alebo iné prostriedky.**

Zmena Trestného poriadku zároveň presnejšie vyjadruje povahu prostriedkov, ktorými sa podporuje zločinecká alebo teroristická skupina. Doterajší pojem „prostriedky“ síce obsahoval aj tie finančné, avšak medzinárodné organizácie pri takýchto aspektoch trestnosti vyžadujú výslovnú úpravu finančného charakteru prostriedkov určených pre teroristickú skupinu.

Prijatím tejto novely do právneho poriadku Slovenskej republiky by malo výrazne dôjsť k **zvýšeniu možnosti postihovania** prania špinavých peňazí a možného následného **financovania terorizmu** v Slovenskej republike, ako aj celkovo nezákonných finančných aktivít osôb v Slovenskej republike.

Predmetná novela prebrala niektoré ustanovenia Dohovoru Rady Európy o predchádzaní terorizmu, ktorý je súčasne základom právnej úpravy rámcového rozhodnutia Rady.

NOVÝ ZÁKON O SŤAŽNOSTIACH

Dňa 1. februára nadobudol účinnosť zákon č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach, ktorý upravuje postup orgánov verejnej správy a iných orgánov Slovenskej republiky pri podávaní, prijímaní, evidovaní, prešetrovaní a písomnom oznámení výsledku prešetrovania sťažnosti alebo prekontrolovania sťažnosti.

Orgánmi verejnej správy sa na účely zákona o sťažnostiach v zmysle ustanovenia **§ 2 ods. 1** rozumejú (1) orgány

štátnej správy a nimi zriadené organizácie, (2) orgány územnej samosprávy (obce, mestá, vyššie územné celky) a nimi zriadené organizácie, (3) osoby, ktorým zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach iných osôb. Podľa zákona o sťažnostiach majú povinnosť postupovať aj iné štátne orgány. Ide o orgány, ktoré nie sú uvedené v ustanovení § 2 ods. 1 a majú podľa Ústavy SR nezávislé postavenie, naprí-

Orgány verejnej správy

klad Najvyšší kontrolný úrad SR a Kancelária Národnej rady SR.

Pozitívne vymedzenie sťažnosti

Sťažnosti sú v zmysle zákona o sťažnostiach oprávnené podávať fyzické osoby alebo právnické osoby (ďalej len „sťažovateľ“). V ustanovení **§ 3 ods. 1** zákon o sťažnostiach pozitívne vymedzuje sťažnosť ako podanie sťažovateľa, ktorým **(1)** sa domáha ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, o ktorých sa domnieva, že boli porušené činnosťou alebo nečinnosťou orgánu verejnej správy, **alebo (2)** poukazuje na konkrétne nedostatky, najmä na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie je v pôsobnosti orgánu verejnej správy.

Negatívne vymedzenie sťažnosti

V zmysle negatívneho vymedzenia sťažnosti obsiahnutého v ustanovení **§ 4 ods. 1 a ods. 2** zákona sťažnosťou nie je podanie, ktoré **(1)** má charakter dopytu, vyjadrenia, názoru, žiadosti, podnetu alebo návrhu a nie je v ňom jednoznačne vyjadrené, ochrany akého svojho práva alebo právom chráneného záujmu sa osoba domáha, **(2)** poukazuje na konkrétne nedostatky v činnosti orgánu verejnej správy, ktorých odstránenie alebo vybavenie je upravené iným právnym predpisom, **(3)** je sťažnosťou podľa osobitného predpisu, **alebo (4)** smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy vydanému v konaní podľa iného právneho predpisu. Sťažnosťou podľa ustanovenia **§ 4 ods. 2** zákona o sťažnostiach nie je ani podanie **(1)** orgánu verejnej správy, v ktorom upozorňuje na nedostatky v činnosti iného orgánu verejnej správy, **alebo (2)** osoby poverenej súdom na výkon verejnej moci.

Posúdenie a spôsob vybavenia podania

V porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou nový zákon o sťažnostiach v ustanovení **§ 3 ods. 3** podrobne upravuje posúdenie a spôsob vybavenia podania, ktoré má viacej častí, z ktorých iba niektoré sú sťažnosťou, ako aj prípady, ak je orgán verejnej správy príslušný na vybavenie iba niektorých z nich. Ak podanie obsahuje viacero častí, z ktorých niektoré nie sú sťažnosťou podľa **§ 4** zákona o sťažnostiach, orgán verejnej správy vybaví ako sťažnosť iba tie časti podania, ktoré sú sťažnosťou podľa tohto záko-

na. Časti podania, ktoré nie sú sťažnosťou, orgán verejnej správy sťažovateľovi nevráti a v oznámení výsledku prešetrenia sťažnosti uvedie dôvody ich neprešetrenia. Ak podanie obsahuje viacero častí, z ktorých všetky sú sťažnosťami podľa tohto zákona, avšak na vybavenie niektorých nie je orgán verejnej správy príslušný, vybaví iba tie časti sťažnosti, na vybavenie ktorých je príslušný, ostatné časti sťažnosti postúpi podľa **§ 9** orgánu verejnej správy príslušnému na ich vybavenie.

V súlade s ustanovením **§ 5** zákona o sťažnostiach **sťažnosť možno podať písomne, ústne do záznamu, telefaxom alebo elektronickou poštou**. Sťažnosť musí obsahovať meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu alebo prechodného pobytu sťažovateľa. Ak sťažnosť podáva právnická osoba, musí obsahovať jej názov a sídlo, meno a priezvisko osoby oprávnenej za ňu konať. Sťažnosť musí byť čitateľná a zrozumiteľná. Musí z nej byť **jednoznačné, proti komu smeruje**, na aké nedostatky poukazuje, čoho sa sťažovateľ domáha a musí byť sťažovateľom podpísaná. O ústnej sťažnosti, ktorú nemožno vybaviť ihneď pri jej podaní, orgán verejnej správy vyhotoví písomný záznam o ústnej sťažnosti, ktorý okrem vyššie uvedených náležitostí obsahuje deň a hodinu jeho vyhotovenia, názov a adresu orgánu verejnej správy, mená a priezviská zamestnancov, ktorí záznam vyhotovili, ako aj zamestnancov, ktorí boli prítomní pri ústnom podaní sťažnosti.

Oproti predchádzajúcemu zákonu, v zmysle ktorého bolo možné podať sťažnosť spravidla iba písomne alebo ústne, nový zákon o sťažnostiach v ustanovení **§ 5 ods. 1** výslovne upravil možnosť podať sťažnosť aj **telefaxom alebo elektronickou poštou**. Sťažnosť podaná telefaxom alebo elektronickou poštou sa považuje za písomnú iba vtedy, ak ju sťažovateľ do piatich pracovných dní od jej podania písomne potvrdí podpisom, inak sa sťažnosť odloží. Sťažnosť podaná orgánu verejnej správy elektronickou poštou so zaručeným elektronickým podpisom sa považuje za písomnú sťažnosť.

Náležitosti sťažnosti

Obdobne ako v predchádzajúcej právnej úprave, orgán verejnej správy je podľa ustanovenia **§ 8 ods. 1** nového zákona o sťažnostiach povinný utajiť totožnosť sťažovateľa, ak o to sťažovateľ požiada. Okrem toho môže orgán verejnej správy utajiť totožnosť sťažovateľa, ak je to v záujme vybavenia sťažnosti. Oproti pôvodnej právnej úprave však bola **vylúčená možnosť podania anonymnej sťažnosti**. Podľa nového zákona o sťažnostiach, ak sťažnosť neobsahuje údaje, ktorými je identifikovaný sťažovateľ, sťažnosť sa odloží podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o sťažnostiach.

Príslušnosť orgánov verejnej správy

Všetky orgány verejnej správy sú povinné sťažnosť prijať. Prijatú sťažnosť, na ktorej vybavenie nie je orgán verejnej správy príslušný, postúpi najneskôr do desiatich pracovných dní (podľa predchádzajúcej právnej úpravy bezodkladne) od doručenia orgánu verejnej správy príslušnému na jej vybavenie a zároveň o tom upovedomí sťažovateľa. Na vybavenie sťažnosti je v zmysle **§ 11** zákona o sťažnostiach **príslušný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí činnosť, proti ktorej sťažnosť smeruje**. Na vybavenie sťažnosti podanej proti vedúcemu orgánu verejnej správy je príslušný najbližší nadriadený orgán verejnej správy. Ak takýto orgán nie je, v oblasti štátnej správy je príslušný ústredný orgán štátnej správy pre kontrolu vybavovania sťažností, ktorým je Úrad vlády Slovenskej republiky. Na vybavenie sťažnosti proti vedúcemu orgánu územnej samosprávy pri výkone štátnej správy je príslušný najbližší orgán štátnej správy, ktorému zákon zveril kontrolnú pôsobnosť podľa osobitného predpisu.

Lehoty na vybavenie sťažnosti

Oproti predchádzajúcej právnej úprave, nový zákon o sťažnostiach v **§ 13 ods. 1** ustanovuje na vybavenie sťažnosti **lehotu 60 pracovných dní** oproti pôvodnej 30-dňovej, ktorá plynula aj v dňoch pracovného pokoja a sviatkov. Lehota začína plynúť prvým pracovným dňom nasledujúcim po dni jej doručenia orgánu verejnej správy príslušnému na jej vybavenie. Rovnako ako podľa predchádzajúcej právnej úpravy, aj podľa nového zákona o sťažnostiach môže

vedúci orgánu verejnej správy alebo ním splnomocnený zástupca lehotu na vybavenie sťažnosti **predĺžiť** pred jej uplynutím **o ďalších 30 pracovných dní**, ak je sťažnosť náročná na prešetrenie. O predĺžení lehoty musí byť sťažovateľ upovedomený bezodkladne, písomne, s uvedením dôvodu.

Rovnako ako predchádzajúca právna úprava, nový zákon o sťažnostiach upravuje povinnosť orgánu verejnej správy vybavujúceho sťažnosť **oboznámiť** s obsahom sťažnosti **toho, proti komu sťažnosť smeruje**.

Podobne je upravená povinnosť sťažovateľa a orgánov verejnej správy poskytnúť súčinnosť pri vybavovaní sťažnosti.

Nový zákon o sťažnostiach v **§ 18** podrobnejšie upravuje postup pri prešetrovaní sťažnosti. Pri prešetrovaní sťažnosti sa zisťuje **skutočný stav veci** a jeho **súlady alebo rozpor so všeobecne záväznými právnymi predpismi** a vnútornými predpismi, ako aj príčiny vzniku zistených nedostatkov a ich následky. Vychádza sa z predmetu sťažnosti, bez ohľadu na sťažovateľa a toho, proti komu sťažnosť smeruje, ako aj na to, ako ju sťažovateľ označil. Ak je podľa obsahu iba časť podania sťažnosťou, prešetrí sa iba v tomto rozsahu. Ak sa sťažnosť skladá z viacerých samostatných bodov, prešetruje sa každý z nich. Ak nemožno sťažnosť alebo jej časť prešetriť, uvedie sa to v zápisnici o prešetrení sťažnosti a oznámi sťažovateľovi. Sťažnosť je prešetrená prerokovaním zápisnice o prešetrení sťažnosti, ktorú vyhotoví orgán verejnej správy príslušný na vybavenie sťažnosti. Ak zápisnicu nemožno prerokovať, sťažnosť je prešetrená dorúčením jedného vyhotovenia zápisnice o prešetrení sťažnosti orgánu verejnej správy, v ktorom bola sťažnosť prešetrovaná.

Sťažnosť je vybavená **odoslaním písomného oznámenia výsledku** jej prešetrenia sťažovateľovi. V oznámení sa uvedie, či je **sťažnosť opodstatnená** alebo **neopodstatnená**. Oznámenie musí obsahovať odôvodnenie výsledku prešetrenia sťažnosti, ktoré vychádza zo zápisnice. Ak je sťažnosť opodstatne-

Prešetrovanie sťažnosti

Vybavenie sťažnosti

ná, v oznámení sa uvedie, že orgánu verejnej správy, v ktorom sa sťažnosť prešetrovala, boli uložené povinnosti podľa § 19 ods. 1 písm. i) zákona o sťažnostiach, t.j. povinnosť vedúceho orgánu verejnej správy, v ktorom sa sťažnosť prešetrovala alebo ním splnomocneného zástupcu, určiť osobu zodpovednú za zistené nedostatky, prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku, predložiť prijaté opatrenia orgánu prešetrovávajúcemu sťažnosť, predložiť orgánu prešetrovávajúcemu sťažnosť správu o splnení opatrení a uplatnení právnej zodpovednosti, ak nie je totožnosť sťažovateľa utajená, oznámiť mu prijaté opatrenia, ak je totožnosť sťažovateľa utajená, oznámiť mu prijaté opatrenia prostredníctvom orgánu verejnej správy príslušného na vybavenie sťažnosti. Ak má sťažnosť viacero častí, musí písomné oznámenie obsahovať výsledok prešetrenia každej z nich. Ak je podanie sťažnosťou iba v časti, výsledok prešetrenia sa písomne oznamuje iba k tejto časti.

Opakovaná sťažnosť Ak ten istý sťažovateľ podá sťažnosť v tej istej veci a neuvedie v nej nové skutočnosti, ide podľa § 21 zákona o sťažnostiach o opakovanú sťažnosť, na základe ktorej je orgán verejnej správy, ktorý predchádzajúcu sťažnosť vybavil, povinný **prekontrolovať správnosť vybavenia** predchádzajúcej sťažnosti, o čom vyhotoví záznam. V prípade, ak sa prekontrolovaním vybavenia predchádzajúcej sťažnosti zistí, že táto bola vybavená správne, orgán verejnej správy **výsledok oznámi sťažovateľovi s poučením**, že ďalšiu opakovanú sťažnosť odloží. Ďalšia opakovaná sťažnosť sa neprešetruje ani nekontroluje, ale sa odloží podľa § 6 ods. 1 písm. e). V prípade, ak sa prekontrolovaním vybavenia predchádzajúcej sťažnosti zistí, že správne vybavená nebola, orgán verejnej správy opakovanú sťažnosť prešetrí a vybaví. Pri vybavovaní takejto opakovanej sťažnosti sa postupuje rovnako ako pri novej sťažnosti. Ak iný sťažovateľ podá rovnakú sťažnosť, akú už orgán verejnej správy vybavil, sťažnosť znova neprešetruje, ale oznámi sťažovateľovi výsledok prešetrenia rovnakej sťažnosti predchádzajúceho sťažovateľa, ktorú už vybavil.

Oproti predchádzajúcej právnej úprave v novom zákone o sťažnostiach pribudla v § 22 úprava sťažnosti proti vybavovaniu sťažnosti a sťažnosti proti odloženiu sťažnosti, ktoré sú jednoznačne **odlíšené od opakovanej sťažnosti** upravenej v § 21 zákona o sťažnostiach. Podľa ustanovenia § 22 ods. 1 zákona o sťažnostiach sťažnosť, v ktorej sťažovateľ **vyjadruje nesúhlas s vybavovaním alebo odložením svojej predchádzajúcej sťažnosti, je novou sťažnosťou** proti postupu orgánu verejnej správy pri vybavovaní sťažnosti alebo pri odložení sťažnosti. Takáto sťažnosť sa v zmysle § 22 ods. 2 zákona o sťažnostiach nepovažuje za opakovanú sťažnosť, a to ani vtedy, ak v nej sťažovateľ opakuje skutočnosti z predchádzajúcej sťažnosti. Príslušný na vybavenie sťažnosti podľa § 22 ods. 1 je vedúci orgánu verejnej správy alebo ním splnomocnený zástupca. Ak sťažnosť vybavil vedúci orgánu verejnej správy, na vybavenie sťažnosti podľa odseku podľa § 22 ods. 1 je príslušný najbližší nadriadený orgán. Ak takýto orgán nie je, v oblasti štátnej správy je príslušný ústredný orgán štátnej správy pre kontrolu vybavovania sťažností, ktorým je Úrad vlády Slovenskej republiky. Ak sťažnosť vybavil vedúci ústredného orgánu štátnej správy pre kontrolu vybavovania sťažností, podanie smerujúce proti vybaveniu takejto sťažnosti sa odloží podľa § 6 ods. 1 písm. f).

Orgány verejnej správy vykonávajú kontrolu vybavovania sťažností, pričom sú oprávnené kontrolovať, či sa **opatrenia** prijaté na odstránenie nedostatkov a príčin ich vzniku **riadne plnia a ukladať poriadkovú pokutu**. Oproti predchádzajúcej právnej úprave sa poriadková **pokuta** zakotvená v § 24 zákona o sťažnostiach **uplatňuje vo vzťahu k orgánu verejnej správy, nie vo vzťahu k jeho zamestnancom**. Mení sa tiež výška, do akej je možné pokutu uložiť. Orgánu verejnej správy, ktorý neplní povinnosti podľa zákona o sťažnostiach a tým sťažuje vybavovanie sťažnosti, marí jej vybavovanie alebo nápravu nedostatkov, môže orgán verejnej správy príslušný na vybavenie sťažnosti uložiť **poriadkovú pokutu do výšky 650 eur**. Poriadkovú pokutu možno, ak nebola povinnosť napriek jej uloženiu splne-

Sťažnosť proti vybavovaniu a odloženiu sťažnosti

Kontrola vybavovania sťažností

ná, uložit **opakovane, a to do úhrnnej výšky 6 500 eur**. Pri určovaní výšky poriadkovej pokuty sa prihliada na mieru sťaženia alebo marenia vybavovania sťažnosti alebo nápravy nedostatkov. Konanie o uložení poriadkovej pokuty možno začať do troch mesiacov odo dňa zistenia porušenia povinnosti, najneskôr do jedného roka od porušenia povinnosti.

Nový zákon o sťažnostiach v **§ 25 ods. 3** ustanovuje povinnosť mlčanlivosti o skutočnostiach súvisiacich s vybavovaním sťažností. Povinnou osobou, na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, je každý, kto sa pri vybavovaní sťažnosti o týchto skutočnostiach dozvedel, nie iba zamestnanci orgánu verejnej správy.

Nové je aj ustanovenie **§ 25 ods. 4** zákona o sťažnostiach, ktoré jednoznačne upravuje vzťah zákona o sťažnostiach k všeobecnému predpisu o správnom konaní. Na postup orgánov verejnej správy pri vybavovaní sťažností sa všeobecný predpis o správnom konaní nevzťahuje. Výnimkou z uvedeného je konanie o poriadkovej pokute podľa zákona o sťažnostiach.

Nové ustanovenie

V zmysle prechodných ustanovení nového zákona o sťažnostiach sa podania doručené orgánu verejnej správy pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona a konania o uložení poriadkovej pokuty začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti nového zákona o sťažnostiach vybavujú podľa predpisov účinných do dňa 31. januára 2010.

NOVÝ ZÁKON O OCHRANE PRED POVODŇAMI

Dňa 1. februára 2010 nadobudol účinnosť nový zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami. Cieľom tohto zákona je zamerať sa na preventívne opatrenia, a to najviac v oblastiach, kde je zvýšené riziko povodňovej aktivity, a tým predísť možným škodám na zdraví a majetku. Nový zákon o ochrane pred povodňami obsahuje **nové ustanovenia o mape povodňového rizika a o mape povodňového ohrozenia**. Povinnosť zabezpečiť ich vypracovanie je stanovená pre správcu vodohospodársky významných vodných tokov.

Povinné subjekty

Na samotné uskutočnenie prevencie zákon ustanovuje povinnosti dvom skupinám subjektov. Do **prvej skupiny subjektov** patria orgány štátnej správy, orgány ochrany pred povodňami (Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, krajské úrady životného prostredia, obvodné úrady životného prostredia), vyššie územné celky a obce. Do pozornosti ale dávame **druhú skupinu osôb**, do ktorej patria právnické osoby, fyzické osoby - podnikatelia a fyzické osoby. V nasledujúcom texte bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO Vás upozorníme na subjekty, ktoré pat-

ria do tejto skupiny a na povinnosti, ktoré sú týmto subjektom určené.

Pôvodný zákon upravoval povinnosti pre správcov vodných tokov. Nový zákon o ochrane pred povodňami stanovuje **spoločne povinnosti pre správcu vodohospodársky významných vodných tokov a správcu drobného vodného toku** (ďalej len „správca“). Nový zákon im na rozdiel od pôvodnej úpravy ustanovuje povinnosti, ktoré sú prehľadne rozdelené do troch oblastí. Ide o povinnosti vo forme prevencie, povinnosti počas povodňovej situácie, povinnosti po povodni a iné povinnosti. Správca je povinný **najmenej raz za dva roky vykonávať povodňové prehliadky** vodných tokov vo svojej správe, vysielat' na rizikové úseky vodných tokov hliadky alebo navrhovať vyhlásenie a odvolanie stupňov povodňovej aktivity. Novinkou v zákone je **povinnosť správcu vodohospodársky významných vodných tokov zabezpečiť vypracovanie máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika**, poskytnúť tieto mapy do troch mesiacov po ich vypracovaní taxatívne vymenovaným orgánom a taktiež spracovať odborné stanoviská k povodňovým plánom v po-

Povinnosti správcov vodných tokov

vodí. Medzi správcom vodohospodársky významných vodných tokov a správcom drobného vodného toku existuje **vzájomná súčinnosť**, nakoľko správca drobného vodného toku mu poskytuje potrebné informácie, spolupracuje s ním a predkladá mu plán povodňových zabezpečovacích prác v rámci čiastkového povodia, do ktorého drobný vodný tok patrí.

Povinnosti vlastníka, správcu a užívateľa stavieb, objektov alebo zariadení

Zákon o ochrane pred povodňami ukladá povinnosti vlastníkom, správcom a užívateľom stavieb, objektov alebo zariadení, **ktoré sú umiestnené na vodnom toku, križujú vodný tok, alebo sú v inundačnom území**. V rámci prevencie im zákon ukladá novú povinnosť, a to povinnosť **vypracovať povodňové plány zabezpečovacích prác**, na základe nich následne zabezpečiť pracovné sily a vecné prostriedky na výkon zabezpečovacích prác, umožniť vykonanie povodňovej prehliadky a zúčastniť sa jej, ak budú o to počas prehliadky požiadaní, predložiť stavebné povolenie alebo kolaudačné rozhodnutie a prijať ďalšie opatrenia. Počas povodňovej situácie sú tieto osoby povinné **informovať o povodňovej situácii** príslušné orgány, **zabezpečovať pracovnú pohotovosť** svojich zamestnancov, zúčastňovať sa na hlásnej povodňovej službe a varovaní obyvateľstva, vykonávať povodňové zabezpečovacie práce, spolupracovať so správcom, odstraňovať predmety, ktoré môžu zhoršiť odtok vôd, alebo kvalitu vody, zabezpečovať dokumentáciu o priebehu povodňovej situácie na vodnej stavbe a vykonávať na príkaz mimoriadnu manipuláciu na vodnej stavbe. Okrem povinností v oblasti prevencie a v prípade nastania povodne zákon ukladá týmto subjektom **povinnosti aj po povodni**, kde sú v prvom rade povinní odstrániť následky povodne, vyhodnotiť povodňové škody, vypracovať súhrnnú správu a predložiť ju obci a upraviť kritické miesta. Zákon ustanovuje povinnosť aj právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom, ktorých stavba, objekt alebo zariadenie na území obce môžu byť postihnuté povodňou. Podľa **§ 37 ods. 3** zákona sú povinní vypracovať povodňový plán záchranných prác, a to na základe všeobecne záväzného

nariadenia obce. Pokiaľ ide ešte o rozostavanú stavbu, zákon určuje, že úlohy týchto osôb plní stavebník a dodávateľ stavebnej časti alebo technologickej časti stavby, každý na úseku svojej činnosti.

Nový zákon o ochrane pred povodňami vo všeobecnosti stanovuje pre fyzické osoby povinnosť predchádzať škodám. V rámci ochrany pred povodňami sú fyzické osoby povinné riadiť sa príkazmi príslušných orgánov, umožniť príslušným orgánom vstup na nehnuteľnosť pri povodňovej prehliadke počas III. stupňa povodňovej aktivity a počas mimoriadnej situácie a poskytnúť osobnú pomoc a vecné prostriedky za účelom ochrany zdravia, majetku a iných pred povodňami. Zákon určuje zamestnávateľovi povinnosť poskytnúť zamestnancovi pracovné voľno v potrebnom rozsahu za účelom splnenia povinností.

Povinnosti fyzickej osoby

V prípade zodpovednosti za porušenie povinností zákon o ochrane pred povodňami **rozlišuje medzi správnymi deliktami a priestupkami**. Na prejednanie správnych deliktov je príslušný už len obvodný úrad životného prostredia, ktorý môže uložiť **pokutu od 100 eur do 35 000 eur**. Na rozdiel od pôvodnej úpravy, kde boli stanovené len horné hranice pokút, v novom zákone o ochrane pred povodňami sú stanovené aj dolné hranice. Pokutu môže obvodný úrad životného prostredia uložiť v lehote jedného roka odo dňa, keď sa dozvedel o porušení povinnosti, najneskôr však tri roky odo dňa, kedy k porušeniu povinnosti došlo. Obvodný úrad životného prostredia pri ukladaní pokuty prihliada najmä na škodlivé následky porušenia povinností, dĺžku trvania protiprávneho stavu a na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Priestupok podľa charakteru porušenej povinnosti prejednáva buď obec alebo obvodný úrad životného prostredia. **Pokuta** na rozdiel od predchádzajúcej úpravy môže byť uložená až **do výšky 1 700 eur**. V tomto prípade sa horná hranica pokuty zvýšila a, naopak, dolná hranica už novým zákonom o ochrane pred povodňami nie je stanovená.

Zodpovednosť za porušenie povinností

NOVELA OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA

Dňa 1. marca 2010 nadobudne účinnosť zákon č. 575/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Novela je reakciou na upozornenia zo strany Európskej komisie pre členské štáty na povinnosť zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa, a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre účastníkov zmluvy, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok. O príprave tejto novely Vás v predstihu informovalo **minuloročné júlové vydanie bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO**.

V zmysle smernice č. 93/13/EHS zo dňa 5. apríla 1993 sa týmto zákonom posilňuje právna pozícia spotrebiteľa pri spotrebiteľských zmluvách.

Zákon novelizoval ustanovenie **§ 53 ods. 1 druhá veta** Občianskeho zákonníka, ktorá určuje, že ustanovenia prvej vety o neprípustnosti takých **ustanovení v spotrebiteľských zmluvách**, ktoré majú za následok značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán **v neprospech spotrebiteľa (neprijateľná podmienka)**, sa **nepoužijú**, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Nové ustanovenie Ustanovenie **§ 53** bolo doplnené o **nový odsek 9**, určujúci kritéria pre **hodnotenie neprijateľnosti zmluvných podmienok**. Neprijateľnosť zmluvných podmienok sa má hodnotiť so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

Nepochybne najdôležitejšiu zmenu pre prax zavádza nové ustanovenie **§ 53a** Občianskeho zákonníka. Podľa ods. 1 tohto ustanovenia, ak **súd určil niektorú zmluvnú podmienku** v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy nemá možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť, **za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti** takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie pre dodávateľa z dôvodu takejto podmienky, **dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky** alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Takáto povinnosť, týkajúca sa okrem spotrebiteľskej zmluvy aj všeobecných obchodných podmienok, zaväzuje aj prípadného právneho nástupcu dodávateľa.

Ustanovenie **§ 53 ods. 2** zákona určuje, že pokiaľ sa rozhodnutie súdu podľa ods. 1 týka len časti zmluvnej podmienky, dodávateľ je povinný splniť povinnosť uvedenú v ods. 1 v rozsahu tejto časti.

Ustanovenie **§ 54** bolo doplnené o **ods. 3**, podľa ktorého sa v prípade pochybností o význame zmluvnej podmienky výklad priaznivejší pre spotrebiteľa neuplatní, ak právo na príslušnom orgáne uplatňuje právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa.

Dôležitými pre aplikačnú prax sú prechodné ustanovenia k úpravám účinným odo dňa 1. marca 2010. Ustanoveniami zákona č. 575/2009 Z. z. sa spravujú právne vzťahy vzniknuté do dňa 28. februára 2010. Vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich uplatnené pred 1. marcom 2010, sa posudzujú podľa doterajších predpisov.

Neprijateľnosť zmluvnej podmienky

Prechodné ustanovenia

NOVELA OBČIANSKEHO SÚDNEHO PORIADKU

Dôvod novelizácie Na novelizáciu hmotnoprávných predpisov nadväzuje aj novela Občianskeho súdneho poriadku. Dôvodom pre zmeny Občianskeho súdneho poriadku bola podľa dôvodovej správy k zákonu aj judikatúra Európskeho súdneho dvora, ktorá sa vo zvýšenej miere venuje ochrane spotrebiteľa. Európsky súdny dvor vo svojich rozhodnutiach zaujal názor, že spotrebiteľ nemá prostriedky na právne zastúpenie, preto má úlohu právneho zástupcu suplovať sám súd. Dôležitým pre rozhodovaciu prax slovenských súdov je aj konštatovanie, že účinnú ochranu spotrebiteľa možno dosiahnuť len vtedy, ak národný súd prehlási, že má právomoc zhodnotiť neprímerané podmienky z úradnej povinnosti. Takáto právomoc súdu vytvorí vhodné prostriedky na ochranu spotrebiteľa voči neprijateľným zmluvným podmienkam.

Do ustanovenia § 153 Občianskeho súdneho poriadku bol zaradený ods. 4 umožňujúci súdu aj bez návrhu uviesť vo výroku rozhodnutia neplatnosť niektorej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve (§ 53a Občianskeho zákonníka) alebo vo všeobecných obchodných podmienkach, pokiaľ ju pri svojom rozhodovaní určil za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydat' spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie.

Závažnosť problematiky ochrany práv spotrebiteľa sa odráža aj v doplnení ustanovenia § 238 ods. 3 poslednej vety, keď zákon pripúšťa dovolanie, ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého

stupňa, ktorý vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa ustanovení § 153 ods. 3 a 4 Občianskeho súdneho poriadku.

Nepochybne zaujímavé pre prax budú nové ustanovenia § 243d ods. 3 a § 246 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku umožňujúce označovanie právoplatných rozhodnutí dovolacieho súdu, resp. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, okrem číselného označenia právnej veci, priezviskom účastníka, ktorý je fyzickou osobou, názvom alebo obchodným menom účastníka, ktorý je právnickou osobou.

V zmysle prechodných ustanovení sa na konania začaté do dňa 28. februára 2010 použijú predpisy účinné odo dňa 1. marca 2010.

ZÁKON O OCHRANE SPOTREBITEĽA

Novelou zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa došlo k posilneniu postavenia Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách v zmysle snahy zákonodarcu naplňať Smernicu 93/13/EHS.

Ustanovenie § 4 zákona o ochrane spotrebiteľa bolo doplnené o nový ods. 10, podľa ktorého v prípade, že predávajúci bude porušovať svoje povinnosti uložené súdom alebo osobitným predpisom (§ 53 a 53a Občianskeho zákonníka) zdržať sa používania neprijateľnej podmienky aj napriek upozorneniu združenia, bude takéto jeho konanie považované za osobitne závažné porušenie povinnosti predávajúceho.

Zmena § 26 ods. 2 umožňuje Komisii na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách priamo podávať podnety na príslušné orgány ohľadne nekalých obchodných praktík.

Nové ustanovenia

PRIPRAVUJE SA V NR SR - NOVELA ÚSTAVNÉHO ZÁKONA V SMERE ZÚŽENIA IMUNITY POSLANCOV NR SR

Do NR SR bol dňa 15. januára 2010 doručený návrh ústavného zákona, ktorým by sa mala zmeniť a doplniť Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení ústavného zákona č. 244/1998 Z. z., ústavného zákona č. 9/1999 Z. z., ústavného zákona č. 90/2001 Z. z., ústavného zákona č. 140/2004 Z. z. a ústavného zákona č. 323/2004 Z. z. v smere **zúženia imunity poslancov NR SR a sudcov** (ďalej v texte len „novela ústavného zákona“ alebo len „novela“). **Účinnosť** návrhu novely zákona, ktorý bol v predchádzajúcom roku predkladaný na schválenie v NR SR už viackrát, sa navrhuje odo dňa 1. mája 2010.

Predmet a rozsah novelizácie

Poslanci NR SR, sudcovia a generálny prokurátor v súčasnosti požívajú ochranu, súhlas s ich trestným stíhaním musí vysloviť buď Národná rada alebo Ústavný súd. Po novom by sa imunita vzťahovala iba na **výroky prednesené v parlamente a hlasovanie poslancov, u sudcov na ich rozhodovaciu činnosť**.

Doterajšia právna úprava

Doteraz platný stav **vyžaduje pre trestné stíhanie poslancov NR SR jej súhlas**, obdobne u sudcov ústavného súdu i všeobecných súdov a generálneho prokurátora sa na trestné stíhanie vyžaduje súhlas ústavného súdu. Imunita poslancov a sudcov je historicky overený inštitút, ktorého zmyslom je garantovanie čo najväčšej miery slobody politického zápasu na pôde parlamentu a istoty (ochrany) sudcov pri výkone rozhodovacej činnosti. Toto je jediný legitímny cieľ, ktorý tento inštitút zaručuje.

Aj keď trestnoprávna imunita má trvanie len počas doby vykonávania mandátu, pri tendencii mnohých poslancov vykonávať mandát niekoľko funkčných období je pokračovanie trestného stíhania po dlhých rokoch od spáchania skutku pomerne komplikované z hľadiska jej negatívneho efektu na dokazovanie, čo rovnako platí aj pri sudcoch všeobecných súdov. Keďže pred zasta-

vením, aj keď dočasným, trestného stíhania vo veci nie je možné vykonať dôkazy kontradiktórnym spôsobom, pretože nikto nie je obvinený, ich použiteľnosť v obnovenom konaní je minimálna, a to tak vzhľadom k ustanoveniam nášho trestného poriadku, ako aj vzhľadom k judikatúre štrasburského súdu, v zmysle ktorej musia byť dôkazy aspoň raz počas trestného stíhania, teda či pred súdom alebo v súdom štádiu konania, vykonané kontradiktórnym spôsobom.

Podľa navrhovanej úpravy by podľa čl. 78, 79 a 136 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. **nebolo možné chrániť poslancov a sudcov pred trestným stíhaním vo veciach, ktoré s ich poslanceckou a sudcovskou činnosťou nesúvisia**. Preto predkladaný návrh v tomto smere zrovnoprávňuje poslancov a sudcov s ostatnými občanmi štátu a ponecháva im imunitu len za **hlasovanie v parlamente, za výroky prednesené v NR SR a u sudcov za ich rozhodovaciu činnosť**. Takto by sa lepšie zabezpečila obrana občianskej spoločnosti pred potenciálnym zneužívaním moci, pričom navrhovaná úprava by bola aj ochranou pred neprimeraným zvýhodňovaním vyčlenených skupín. Nadalej by však **ostala zakotvená potreba súhlasu NR SR resp. ústavného súdu na vzatie** poslanca, resp. sudcu a generálneho prokurátora **do väzby**.

Parlament a Ústavný súd SR by teda nedávali súhlas na trestné stíhanie politikov a sudcov, záviselo by to iba od orgánov činných v trestnom konaní. Národná rada a Ústavný súd by nadalej vyslovovali súhlas s väzbou zákonodarcov či sudcov.

Zúženie imunity poslancov a sudcov vyžaduje aj Rímsky Štatút medzinárodného trestného súdu, ktorého je Slovenská republika zmluvnou stranou a ktorý nadobudol platnosť aj pre Slovenskú republiku odo dňa 1. júla 2002

Navrhovaná právna úprava

Zosúladenie so štatútom medzinárodného trestného súdu

(vyhlásený v Zbierke zákonov pod č. 333/2002). Vláda sa zaviazala k jeho premietnutiu do právneho poriadku uznesením č. 763/1998 zo dňa 11. novembra 1998 a uznesením č. 1144/2001 zo dňa 6. decembra 2001.

Na schválenie akejkoľvek zmeny v základnom zákone štátu je potrebný **súhlas trojpätinovej väčšiny všetkých poslancov**, teda minimálne 90 hlasov.

ULC ČARNOGURSKÝ LAW FIRM

Bratislava - Slovensko	Brescia - Taliansko
Tvarožkova 5, P.O.BOX 21	Via Val Giudicarie 4
814 99 Bratislava, Slovensko	251 23 Brescia, Taliansko
Tel.: +421-2-5720 1717	Tel.: +39-030-221 932 33
Fax: +421-2-5720 1777	Fax: +39-030-221 932 02
Skype: ulcbratislava	Skype: ulcbrescia
E-mail: office@ulclegal.com	E-mail: brescia@ulclegal.com

Kyjev - Ukrajina
172 Gorkogo St., Suite 1316
031 50 Kyjev, Ukrajina
Tel.: +380-44-521 21 10
Fax: +380-44-529 17 32
Skype: ulckyiv
E-mail: kyiv@ulclegal.com

www.ulclegal.com

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva a povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeniach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď je bulletin ULC Čarnogurský PRO BONO zostavovaný s maximálnou starostlivosťou, advokátska kancelária ULC Čarnogurský nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese simunkova@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, Mgr. Martinu Šimunkovú: simunkova@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2010